

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Lotteri- og stiftelsestilsynet
Postboks 800
6805 FØRDE

Deres ref

Vår ref

Dato

17/1871

5. februar 2018

Lotteri- og stiftelsestilsynet - Statsbudsjettet 2018 - endelig tildelingsbrev

Lotteri- og stiftelsestilsynet er statens forvaltningsorgan på lotteri- og på stiftelsesområdet, og skal innenfor de målsettinger, rammer og ressurser som til enhver tid er fastsatt av departementet, arbeide for å nå målene for den statlige politikken på disse feltene. Lotteri- og stiftelsestilsynets totale ansvar- og tjenesteområder framgår av Kulturdepartementets instruks om økonomi- og virksomhetsstyring til Lotteri- og stiftelsestilsynet, fastsatt 12. desember 2013 med virkning fra 1. januar 2014.

Lotteri- og stiftelsestilsynet forvalter en rekke virkemidler på Kulturdepartementets ansvarsområder er departementets rådgivende organ på områdene pengespill, lotteri, stiftelser og frivillighet. Lotteri- og stiftelsestilsynet har ansvar for å planlegge virksomheten i 2018 på en slik måte at virksomhetens mål oppfylles innenfor rammen av disponible ressurser, jf. § 4 i *reglement for økonomistyring i staten*. Tilsynets planer og aktiviteter skal være basert på risiko- og vesentlighetsvurderinger.

Brevet er disponert i følgende deler:

1. Mål
2. Budsjetttrammer
3. Forutsetninger
4. Tilskuddsbevilgninger
5. Rapportering
6. Styringskalender for 2018

Sammen med brevet følger disse vedleggene:

- Vedlegg 1: Budsjettfullmakter for 2018
Vedlegg 2: Årsrapport for 2018
- Vedlegg 3: Regjeringens fellesføring 2018

Postadresse
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
postmottak@kud.dep.no

Kontoradresse
Grubbegata 1
www.kud.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 866

Avdeling
Medieavdelingen

Saksbehandler
Ellen S. Tauland
22 24 80 70

- Vedlegg 4: Styringskalender for 2018

1. Overordnede mål

Målene for pengespill- og lotterifeltet er å

- sikre at pengespill og lotteri skjer i trygge former under offentlig kontroll
- forebygge negative konsekvenser av lotteri- og pengespilltilbudet i Norge og ivareta hensynet til spilleavhengige
- legge til rette for at overskudd fra pengespill tilfaller helse- og rehabiliteringsformål, samfunnsnyttige og humanitære formål, idrett og kultur

Målet for stiftelsesfeltet er å

- sikre en lovlig forvaltning av stiftelser

I tillegg skal tilsynet sikre en forsvarlig forvaltning av ordningene for merverdiavgiftskompensasjon som gjelder for frivillige organisasjoner og bygging av idrettsanlegg.

1.1 Mål for Lotteri- og stiftelsestilsynet

Lotteri- og stiftelsestilsynets skal driftes effektivt og i tråd med gjeldende lover og forskrifter. Tilsynet utarbeider egne resultatindikatorer og resultatmål som brukes til å vurdere oppnådde resultater og sikre nødvendig oppfølging og kontroll innenfor en forsvarlig ressursbruk. Lotteri- og stiftelsestilsynet skal iverksette og drifte de tiltak som i størst mulig grad gir god måloppnåelse.

For pengespill- og lotterifeltet skal tilsynet:

- gjennomføre tilsyn med pengespill- og lotterimarkedene der risikoen for, og konsekvensene av, brudd på regelverk er store
- formidle oppdatert kunnskap om pengespill- og lotterimarkedene, herunder viderutvikle og drive lotteriregisteret med god registerkvalitet
- føre tilsyn og kontrollere at inntekter fra pengespill og lotterier tilfaller ideelle formål
- følge opp handlingsplan om spilleavhengighet
- bekjempe manipulering av idrettskonkurranser i Norge

For stiftelsesfeltet skal tilsynet:

- gjennomføre tilsyn- og kontroll med norske stiftelser, der risikoen for og konsekvensene av misligheter er store
- formidle oppdatert kunnskap om stiftelser som organisasjonsform og om regelverket
- drive stiftelsesregisteret med god registerkvalitet

For frivillighetsfeltet skal tilsynet:

- forvalte merverdiavgiftskompensasjonordningene for frivillige organisasjoner og bygging av idrettsanlegg, herunder formidle god, brukertilpasset informasjon
- forvalte tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra spilleoverskuddet til Norsk Tipping

- føre tilsyn med Grasrotandelen

1.2 Prioriterte områder og særskilte utfordringer i 2018

Pengespill og lotteri

Oppfølging av pengespillmeldingen blir et sentralt tema på pengespill- og lotterifeltet i 2018. Hovedoppfølgingen vil være revisjon av pengespillregelverket hvor Lotteritilsynet bidrar med to personer i Kulturdepartementets etablerte lovgruppe som skal jobbe ut 2020. I tillegg skal Lotteritilsynet bidra i andre nærmere definerte enkeltprosjekter.

Lotteritilsynet skal gi en vurdering til Norsk Tippings generalforsamling og Kulturdepartementet av selskapets rammeverk for ansvarlig spill og foreslå tiltak for forbedring. I rapporten skal Lotteritilsynet også kommentere Norsk Tippings egen ansvarlighetsrapport. Rapporten skal videre inneholde vurderinger av i hvilken grad Norsk Tipping kanalisere spillere fra det uregulerte markedet til eget spilltilbud. Lotteritilsynet skal i samarbeid med Norsk Tipping utvikle kriterier for hvordan kanalisering kan måles.

For å kunne evaluere kanaliseringseffekten over tid er det behov for gode estimater på størrelsen på det uregulerte markedet. Lotteritilsynet skal utvikle og bedre sine estimater for det uregulerte markedet.

Stiftelser

NOU om ny stiftelseslov har vært på høring, jf. NOU 2016: 21. Dersom Stortinget vedtar ny stiftelseslov i 2018 skal Stiftelsestilsynet sikre god informasjon til stiftelsene, samt implementere eventuelle endringer og saksbehandlingsrutiner som følge av nytt lovverk.

Frivillighet

Tilsynet skal bidra i Kulturdepartementets oppfølging av høring om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner, inklusive utarbeidelse av nye søknadsskjema. Tilsynet skal fra og med 2018 årlig redegjøre for kontrollprosedyrene for denne ordningen, herunder for hvor mye ressurser som avsettes til dette arbeidet.

Tilsynet skal bidra i sluttarbeidet med å innføre nytt regelverk for grasrotandel og Norsk Tippings overskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner.

Tilsynet skal prioritere tilsyn med grasrotordningen med bakgrunn i nytt regelverk.

Regjeringen vil legge frem en ny stortingsmelding om den statlige frivillighetspolitikken. Tilsynet skal bistå departementet i arbeidet med bakgrunnsmateriale til meldingen.

Tilsynet skal videreutvikle Anleggsregisteret.

2. Budsjettrammer

Stortinget vedtok 12. desember 2018 Kulturdepartementets budsjett for 2018.

Kulturdepartementet stiller følgende foreløpige budsjettrammer til disposisjon for Lotteri- og stiftelsestilsynet i budsjettåret 2018 jf. [Prop. 1 S \(2017–2018\)](#) og Innst. 14 S (2017–2018).

Utgifter

Kap. 339 Lotteri- og stiftelsestilsynet

Post		(1000 kr)
01	Driftsutgifter	79 724
21	Spesielle driftsutgifter	5 070

Rammen under post 01 inkluderer midler til dekning av merutgifter som følge av lønnsoppgjøret 2017.

Inntekter

Kap. 3339 Inntekter fra spill, lotterier og stiftelser

Post		(1000 kr)
02	Gebyr – lotterier	6 678
04	Gebyr – stiftelser	159
07	Inntekter ved oppdrag	6 248

Kap. 5568 Sektoravgifter under Kulturdepartementet

Post		(1000 kr)
71	Årsavgift – stiftelser	24 215
73	Refusjon – Norsk Rikstoto og Norsk Tipping AS	42 961

3. Forutsetninger

3.1 Generelle forutsetninger

Det er en forutsetning for den tildelte budsjettrammen at Lotteri- og stiftelsestilsynet følger målene, forutsetningene og kravene i dette tildelingsbrevet, i vedleggene til brevet og i departementets instruks til virksomheten.

Utgiftene knyttet til det planlagte aktivitetsnivået, inkludert nye tiltak som settes i gang i 2018, må innarbeides i disposisjonsplanen, og helt ut dekkes innenfor den tildelte budsjettrammen. I disposisjonsplanen må det derfor innarbeides dekning for alle utgifter som vil påløpe i budsjettåret i henhold til de aktivitetene som virksomheten har planlagt for 2018.

Økte utgifter som følge av prisstigning gjennom året skal i sin helhet dekkes innenfor den tildelte budsjettrammen.

3.2 Spesielle forutsetninger for Lotteri- og stiftelsestilsynet

Bevilgningen på post 01 skal dekke lønn- og driftskostnader, samt tilsynets utgifter til kjøp av tjenester hos Brønnøysundregisteret og utredningstjenester i regi av departementet m.m.

Arbeidet knyttet til idrettsanleggsregisteret er å anse som en fast oppgave for virksomheten. Midlene til dette er derfor overført fra post 21 og innarbeidet i Lotteri- og stiftelsestilsynets driftsbevilgning. Posten er videre redusert med 2,6 mill. kroner som følge av at det er opprettet et felles sekretariat for klagenemder under Kulturdepartementet og Nærings- og fiskeridepartementet. Rammen på post 01 Driftsutgifter kan overskrides mot tilsvarende merinntekter på kap. 5568, postene 71, og kap. 3339, postene 02 og 04, jf. forslag til vedtak II i Prop. 1 (2017-2018).

Post 21 dekker utgiftene ved Lotteri- og stiftelsestilsynets oppdragsvirksomhet, herunder utgifter knyttet til arbeidet med nasjonal enhet mot kampfiksing og handlingsplan for spilleproblemer.

3.1 Fellesføringer 2018

I de enkelte års tildelingsbrev innarbeides det såkalte fellesføringer. Dette gjelder saker eller områder som regjeringen har bestemt at virksomhetene skal ha spesielt fokus på og som virksomhetene også skal rapportere på i årsrapporten.

I henhold til Kommunal- og moderniseringsdepartementets rundskriv H-8/2017 gjelder følgende fellesføring for 2018:

Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. Lotteri- og stiftelsestilsynet skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. Lotteri- og stiftelsestilsynet skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet.

For nærmere omtale viser vi til vedlagte rundskriv.

3.2 Digitalisering

Arbeidet med digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) skal videreføres i 2018. I årsrapporten skal Lotteri- og stiftelsestilsynet gjøre rede for effektiviseringstiltak som er satt i gang eller planlagt. Det skal fremgå at tiltak som inneholder digitalisering er særlig vurdert. Virksomheten skal også vurdere nytten av en sourcingstrategi. Det skal også i årsrapporten for 2018 gjøres rede for hvordan effektiviseringsgevinster av tiltak kan hentes ut og omdisponeres til prioriterte områder.

3.3 Personvern

Ny personvernlovgivning gjelder fra 25. mai 2018. Virksomheten må i god tid ha gjennomført nødvendige tilpasninger i systemer og i organisasjonen. Departementet vil komme nærmere tilbake til endringene i eget brev. Det vises for øvrig til veileder på [Datatilsynets nettsider](#).

3.4 Samfunnssikkerhet og beredskap

Departementet legger til grunn at virksomhetens ledelse har et systematisk og målrettet arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og at dette er integrert i virksomhetens planverk og styringssystemer. Dokumentasjon av virksomhetens risikovurderinger på samfunnssikkerhets- og beredskapsområdet skal foreligge som eget vedlegg og skal ikke inntas i årsrapporten. Risikovurderingen skal danne grunnlag for virksomhetens beredskapsplanverk, herunder plan for kriseorganisering, varslingsrutiner og krisekommunikasjon. Virksomheten skal jevnlig øve på ulike scenarioer, slik at erfaringer og læringspunkter kan innarbeides i organisasjonen og i planverket. Hver enkelt virksomhet må dimensjonere sine planer, øvelser, kapasiteter og kompetanse, opp mot samfunnsoppdrag, ansvar og rolle i kritesituasjon.

Informasjonssikkerhet

Offentlige virksomheter skal ha en internkontroll på informasjonssikkerhetsområdet som baserer seg på anerkjente standarder for styringssystem for informasjonssikkerhet jf. [eForvaltningsforskriften §15](#).

3.5 Personalpolitikk

Departementet forutsetter at Lotteri- og stiftelsestilsynet til enhver tid har riktig bemanning og kompetanse slik at oppgavene blir utført på en best mulig måte. Lotteri- og stiftelsestilsynet skal sikre og ivareta et forsvarlig arbeidsmiljø og forebygge og redusere sykefravær, herunder hindre trakassering og annen utilbørlig oppførsel, i tråd med arbeidsmiljølovens krav. Virksomheten skal ha rutiner for intern varsling om kritikkverdige forhold, i samsvar med arbeidsmiljøloven § 2 A-3. Lotteri- og stiftelsestilsynet skal stille samme krav til sine tilskuddsmottakere.

Tiltak for å øke antall lærlinger i staten

Departementet forutsetter at Lotteri- og stiftelsestilsynet skal knytte til seg minst én lærling. Videre skal Lotteri- og stiftelsestilsynet knytte seg til opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor. For nærmere omtale viser vi til [regjeringen.no](#).

Ny likestillings- og diskrimineringslov

Etter den nye [likestillings- og diskrimineringsloven](#) har alle offentlige virksomheter en aktivitetsplikt som følger av lovens § 26.

Videre har alle offentlige virksomheter fortsatt en redegjøringsplikt som er nærmere omtalt i vedlegg 2 – Årsrapport for 2018.

4. Tilskuddsbevilgninger

4.1 Tilskuddsrammer for 2018

Kulturdepartementet stiller følgende budsjettammer til rådighet for Lotteri- og stiftelsestilsynet i 2018:

Kap. 315 Frivillighetsformål

Post		(1000 kr)
70	Merverdiavgiftskompensasjon til frivillige organisasjoner	1 423 500
82	Merverdiavgiftskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	185 000

Lotteri- og stiftelsestilsynet har forvaltningsansvar for begge ordningene. Bevilgningene på disse postene (jf. Prop. 1 S (2017-2018) skal også dekke oppfølging av ev. klager.

4.2 Forutsetninger for disponering av tilskuddsmidlene

Jf. pkt. 3.12 i instruksen for økonomi- og virksomhetsstyring fra Kulturdepartementet.

Midler under tilskuddsordningene skal forvaltes i samsvar med regelverket som er fastsatt for ordningene. Regelverket for tilskuddsordningen må følge som vedlegg til tilskuddsbrevet til den enkelte tilskuddsmottaker.

Tilskuddsordningen for kompensasjon av merverdiavgiftskostnader for frivillige organisasjoner skal forvaltes i samsvar med gjeldende regelverk, jf. også omtale under pkt. 1.2 foran. Formålet med ordningen er å kompensere for kostnader som frivillige organisasjoner har til merverdiavgift ved kjøp av varer og tjenester basert på årsregnskap ett år tilbake i tid.

Tilskuddsordningen for kompensasjon av merverdiavgift ved bygging av idrettsanlegg skal forvaltes i samsvar med de bestemmelser som årlig fastsettes av Kulturdepartementet.

Tilskuddsordningen for samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner fra Norsk Tippings overskudd skal forvaltes i tråd med gjeldende regelverk.

Tilskuddsordningene skal forvaltes i tråd med EØS-avtalens regler om offentlig støtte.

5. Rapportering

5.1 Regnskapsrapport per 31. august 2018

Departementet vil be om en særskilt regnskapsrapport per 31. august 2018, der det i tillegg til forbruket per 31. august også skal angis planlagt forbruk for resten av året. Kulturdepartementet vil sende ut retningslinjer for utarbeiding av en slik rapport.

5.2 Årsrapport for 2018

Virksomheten skal ved utgangen av hvert budsjettår utarbeide en egen årsrapport. Årsrapport og årsregnskap skal utarbeides etter en felles struktur for alle statlige virksomheter, jf. pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomi-styring i staten.

Årsrapporten for 2018 utarbeides som eget dokument og sendes til Kulturdepartementet, med kopi til Riksrevisjonen, innen 15. mars 2019. Årsrapporten skal publiseres på virksomhetens nettsider innen 1. mai, men ikke før den er behandlet i styringsdialogen med departementet.

I henhold til pkt. 1.5.1 i Bestemmelser om økonomi-styring i staten skal departementet i samråd med virksomheten avtale omfang og innhold i årsrapportens del I–V. Departementet vil ta dette opp i styringsdialogen med virksomheten. For nærmere omtale av årsrapporten vises det til vedlegg 3 – Årsrapport for 2018.

6. Styringskalender for 2018

Vedlagt følger styringskalender for 2018. Forslag til tidspunkt for etatsstyringsmøtene framgår av vedlagte kalender. Som grunnlag for drøftingene i styringsmøtene skal det foreligge oppdatert risikovurdering fra virksomheten, jf. frister i styringskalenderen. Vårens møte vil i hovedsak dreie seg om rammer og ressurser for 2018, mens høstens møte vil ha fokus på strategier i 2018 og videre framover. Faglige spørsmål og prioriteringer tas opp på begge møtene. Endelig dagsorden til møtene settes opp etter drøftinger mellom virksomheten og departementet.

Styringskalenderen inneholder også krav til Lotteritilsynets rapportering om tilskudd til samfunnsnyttige og humanitære organisasjoner og momskompensasjonsordningene til frivillige organisasjoner og ved bygging av idrettsanlegg.

Nina Økland (e.f.)
ekspedisjonssjef

Ellen S. Tauland
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Direktoratet for økonomistyring
Riksrevisjonen

Budsjettfullmakter for 2018

Sentrale bestemmelser om budsjettering, budsjett disponering og økonomiforvaltning i statlige virksomheter er samlet i Finansdepartementets *Veileder i statlig budsjettarbeid* som er tilgjengelig elektronisk på [Finansdepartementets nettsider](#). Fullmakter i henhold til bevilgningsreglementet er omtalt i Finansdepartementets rundskriv [R-110 av 13. januar 2017](#).

For 2018 gjelder følgende budsjettfullmakter for virksomhetene under Kulturdepartementet:

1. Overskridelse av driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Virksomhetene kan overskride driftsbevilgningene mot tilsvarende merinntekter slik det framgår av oversikten nedenfor, jf. [Prop. 1 S \(2017–2018\)](#) og [Innst. 14 S \(2017–2018\)](#).

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekt under
kap. 300 post 1	kap. 3300 post 1
kap. 320 post 1	kap. 3320 postene 1 og 3
kap. 322 post 1	kap. 3322 post 1
kap. 323 post 1	kap. 3323 post 1
kap. 323 post 21	kap. 3323 post 2
kap. 325 post 1	kap. 3325 post 1
kap. 326 post 1	kap. 3326 post 1
kap. 326 post 21	kap. 3326 post 2
kap. 329 post 1	kap. 3329 post 1
kap. 329 post 21	kap. 3329 post 2
kap. 334 post 1	kap. 3334 post 1
kap. 334 post 21	kap. 3334 post 2
kap. 339 post 1	kap. 3339 postene 2 og 4
kap. 339 post 1	kap. 5568 post 71
kap. 339 post 21	kap. 3339 post 7
kap. 342 post 1	kap. 3342 postene 1 og 2
Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen, og berører derfor også kap. 1633, post 01 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.	
Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.	

Dersom inntektene under de inntektspostene som er omtalt ovenfor blir mindre enn budsjettert, innebærer dette at rammen under de aktuelle utgiftspostene må reduseres tilsvarende mindreinntekten.

2. Nettobudsjettering ved utskifting av utstyr

Virksomhetene kan benytte nettobudsjettering under post 01 Driftsutgifter ved utskifting av utstyr. Adgangen til å nettoføre inntekter ved utskifting av utstyr er begrenset til inntil 5 pst. av bevilgningen under post 01.

3. Inngåelse av leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester

Virksomhetene kan inngå leieavtaler og avtaler om kjøp av tjenester utover budsjettåret når avtalene gjelder virksomhetens ordinære drift og utgiftene kan dekkes innenfor et uendret bevilgningsnivå i avtaleperioden.

4. Omdisponering mellom poster på budsjettet for statlige virksomheter

Virksomhetene kan gis adgang til å omdisponere inntil 5 pst. av bevilgningen under post 01 Driftsutgifter til investeringer under post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold under samme kapittel. Slik omdisponering av midler skal godkjennes av departementet i hvert enkelt tilfelle. Før omdisponering kan foretas må derfor virksomhetene sende søknad til Kulturdepartementet.

5. Overskridelse mot innsparing i senere budsjettermin

Virksomhetene kan gis adgang til å overskride driftsbevilgningen under post 01 Driftsutgifter med inntil 5 pst. til investeringsformål mot tilsvarende innsparing i løpet av de fem påløpende budsjetterminene. Slik overskridelse skal godkjennes av departementet i hvert enkelt tilfelle. Før overskridelse kan foretas må derfor virksomhetene sende søknad til Kulturdepartementet.

6. Overføring av budsjettmidler mellom statlige virksomheter

Overføring av budsjettmidler fra en virksomhet til en annen virksomhet kan skje ved at det overføres midler til mottakende virksomhets konto, eller ved at mottakende virksomhet får belastningsfullmakt, jf. Finansdepartementets [rundskriv R-111/13](#). Dersom det benyttes fullmakt, skal fullmakten alltid gis til virksomheten, og ikke til en eller flere personer.

Kopi av fullmakten sendes Kulturdepartementet v/Administrasjonsavdelingen.

7. Overføring av ubrukt driftsbevilgning fra ett år til neste

Overføring av ubrukt driftsbevilgning (postene 01 og 21) fra ett år til neste skal godkjennes av Finansdepartementet. Virksomhetene sender eventuell søknad om overføring av ubrukt driftsbevilgning til Kulturdepartementet i samsvar med de frister som blir fastsatt senere i eget rundskriv til virksomhetene om statsregnskapet for 2018.

8. Tilsetting av personale i statlige virksomheter

Jf. [Statens personalhåndbok](#).

Myndigheten til å ansette virksomhetsleder ligger i Kulturdepartementet eller hos Kongen. For øvrige stillinger er ansettelsesmyndigheten lagt til virksomhetene (ansettelsesråd/styrer). Har ikke virksomheten ansettelsesråd eller styre, har Kulturdepartementet ansettelsesmyndigheten. Bestemmelser om ansettelsesmyndighet skal framgå av virksomhetens personalreglement, jf. [statsansatteloven](#) §§ 2 og 6.

9. Opprettelse, omgjøring og inndragning av stillinger

Den enkelte virksomhet kan selv opprette og inndra stillinger når dette skjer i samsvar med kravene i instruksen for virksomheten og relevant lov- og avtaleverk for tilsettingsforhold i staten.

Kulturdepartementet skal på forhånd orienteres om vesentlige organisatoriske endringer.

For virksomheter som er egne forhandlingssteder etter Hovedtariffavtalene i staten, skal opprettelse av stillinger som avdelingsdirektør eller høyere forelegges Kulturdepartementet.

Opprettelse av lederstillinger i virksomheter som ikke er egne forhandlingssteder, skal forelegges Kulturdepartementet når det gjelder stillinger på kontorsjefnivå eller høyere, jf. lønnsplanene 90.100, 90.303 og 09.840, og opprettelse av stillinger som forsker, prosjektleder eller utredningsleder, jf. lønnsplanene 90.400, 90.510 og 90.520.

10. Lønnsfastsetting av stillinger ved tilsetting

Kulturdepartementet fastsetter lønn for de stillinger der ansettelsesmyndigheten er lagt til Kulturdepartementet eller Kongen.

For øvrige stillinger fastsettes lønn av den enkelte virksomhet, i henhold til kravene til lønsspenn/-ramme og andre føringer for lønnsfastsettelse for den enkelte stilling i Hovedtariffavtalene i staten.

Årsrapport for 2018

Det vises til pkt. 1.5.1. i [Bestemmelser om økonomistyring i staten](#) (Bestemmelsene).

Årsrapporten skal inneholde seks deler med følgende benevnelse og rekkefølge:

- I. Leders beretning
- II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall
- III. Årets aktiviteter og resultater
- IV. Styring og kontroll i virksomheten
- V. Vurdering av framtidsutsikter
- VI. Årsregnskap

Årsrapporten skal gi et dekkende bilde av virksomhetens resultater og gi departementet grunnlag for å vurdere måloppnåelse og ressursbruk.

På [DFØs nettsider](#) ligger det anbefalinger og råd til innhold og struktur av årsrapporten.

1. Årsrapportens del I–V

I henhold til pkt. 1.5.1 i Bestemmelsene skal departementet i samråd med virksomheten avtale omfang og innhold i årsrapportens del I–V. Departementet vil ta dette opp i styringsdialogen med virksomheten. Som bakgrunn for en slik drøfting, har departementet utarbeidet følgende skisse til innhold i årsrapportens del I–V:

1.1 Del I Leders beretning

Det gis en overordnet vurdering av virksomhetens samlede resultater, kort omtale av hva ledelsen har lagt vekt på i rapporten og en overordnet fremstilling av virksomhetens viktigste prioriteringer. Beretningen skal signeres av virksomhetslederen.

1.2 Del II Introduksjon til virksomhetens og hovedtall

Det gis en kort omtale av virksomhetens formål og organisering, og hvilket regnskapsprinsipp som benyttes. Det skal videre oppgis nøkkeltall for 2017 og 2018 (antall årsverk, samlet budsjett- og regnskap mv.) og endringer fra 2017–2018.

1.3 Del III Årets aktiviteter og resultater

Kulturdepartementet skal rapportere til Stortinget om oppnådde resultater i 2018 gjennom budsjettproposisjonen for 2020. Virksomhetens resultatrapportering for 2018 vil danne grunnlag for denne rapporteringen. Resultatrapporteringen er også et viktig grunnlag for departementets formulering av mål- og resultatkrav for kommende år. Virksomheten må derfor legge vekt på å framskaffe og presentere data for oppnådde resultater for de mål som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2018.

Virksomhetens rapport for 2018 skal inneholde:

- Kortfattet omtale av virksomhetens samlede aktivitet i 2018.

- Omtale av virksomhetens oppnådde resultater i 2018 for de resultatmål som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2018. Omtalen skal begrenses til tiltak som er sentrale for mål- og resultatoppnåelsen.
- Omtale av planer og aktiviteter i 2018 knyttet til eventuelle spesielle forutsetninger som er trukket opp i tildelingsbrevet for 2018

Rapporten må inneholde både tekstomtale og tabelloversikter som dokumenterer de resultater som virksomheten har oppnådd med sammenlignbare tall for 2017 og 2018 og tilhørende plantall for 2019. Det skal benyttes tallmateriale som i størst mulig grad sier noe om virksomhetens ressursutnyttelse.

Virksomheter som forvalter tilskuddsmidler (både midler under ordninger og enkelttilskudd) må redegjøre for forvaltningen av tilskuddsmidler.

1.4 Del IV Styring og kontroll av virksomheten

Det gis en kort omtale av hovedelementene i virksomhetens opplegg for intern styring og kontroll, inkludert en vurdering av egnethet i forhold til måloppnåelse på kort og lang sikt. Departementet ber virksomheten ivareta følgende områder i rapporten:

- *Revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen*
Virksomheten bes redegjøre for oppfølging av merknader fra Riksrevisjonens revisjonsberetninger fra tidligere år.
- *Fellesføring*
Virksomheten skal rapportere på fellesføringen for 2018.
- *Digitalisering*
Virksomheten skal rapportere på arbeidet med digitalisering.
- *Samfunnssikkerhet og beredskap*
Virksomhetens risiko- og sårbarhetsanalyser skal oversendes departementet som vedlegg til årsrapporten. Virksomheten bes dokumentere eventuelle forebyggende tiltak som er gjennomført på sikkerhetsområdet og rapportere eventuelle endringer i risikobildet til departementet.
- *HMS*
Arbeidsmiljøloven stiller krav om at det utføres et systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheten. Virksomheten bes kort redegjøre for mål, tiltak og resultater for oppfølging av kravene.

1.5 Del V Vurdering av framtidsutsikter

Det gis en kort omtale av forhold i og utenfor virksomheten som belyser hvordan disse forholdene vil kunne påvirke virksomhetens evne til i oppfylle virksomhetens mål på lengre sikt.

2. Del VI Årsregnskap

Krav til statlige virksomheters årsregnskap er fastsatt i Bestemmelsene punkt 3.4. Finansdepartementets rundskriv [R-115 av 24. november 2016](#) gir nærmere krav om

både innhold og oppstilling av regnskapet. Veiledningsmateriell og maler for oppstillinger og noter som virksomheten kan benytte ved utarbeidelse av årsregnskapet ligger på [nettsidene til DFØ](#).

DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT

Rundskriv

Departementene

Nr.	Vår ref	Dato
H-8/17	17/2316	18.12.2017

Rundskriv til fellesføring i tildelingsbrevene for 2018

Formålet med dette rundskrivet er å orientere departementene om fellesføringen som skal legges inn i tildelingsbrevene til samtlige statlige virksomheter for 2018. Grunnlaget for fellesføringer som virkemiddel er beskrevet i rundskriv P 2/2009 av 14. mai 2009.

1. Fellesføringsteksten for 2018

Regjeringen har gitt sin tilslutning til at offentlige virksomheter skal få en fellesføring om at anskaffelser skal gjennomføres og følges opp på en slik måte at det motvirker arbeidslivskriminalitet. Følgende tekst skal innarbeides i tildelingsbrevene for 2018:

"Offentlige oppdragsgivere har som innkjøpere av varer og tjenester et særskilt ansvar for å motvirke arbeidslivskriminalitet. Det forventes at offentlige virksomheter går foran i arbeidet med å fremme et seriøst arbeidsliv. <Virksomheten> skal ved tildeling av oppdrag og i oppfølging av inngåtte kontrakter sikre at deres leverandører følger lover og regler. <Virksomheten> skal i årsrapporten redegjøre for resultater fra oppfølging av inngåtte kontrakter og hvordan virksomhetens anskaffelser er innrettet for å gjennomføre dette hensynet."

2. Regjeringens mål med fellesføringen

Fellesføringen er knyttet til virksomhetenes oppfølging av de pliktene de er pålagt som oppdragsgivere gjennom lov om offentlige anskaffelser. Dette gjelder blant annet krav

til attest for skatt- og avgift, krav til lønns- og arbeidsvilkår, kontroll med leverandørkjeden og bestemmelsen om begrensning i antall ledd i leverandørkjeden.

Arbeidslivskriminalitet representerer en betydelig samfunnsutfordring. Arbeidslivskriminalitet kjennetegnes av kriminelle aktører som opptrer organisert og systematisk, gjerne på tvers av ulike bransjer. Følgene av arbeidslivskriminalitet er at arbeidstakere utnyttes, konkurransen i markedene vrís og samfunnets inntektsgrunnlag undergraves. Regjeringen har utarbeidet en strategi for innsatsen mot arbeidslivskriminalitet for å samordne innsatsen. Et av hovedområdene i strategien er at det offentlige gjennom sine innkjøp skal bidra til å bekjempe arbeidslivskriminalitet. Riksrevisjonen pekte i en rapport (Dokument 3:14 (2015-2016)) på behovet for en styrket innsats for å forhindre arbeidslivskriminalitet ved anskaffelser i offentlig sektor. Dette arbeidet følges opp blant annet gjennom regjeringens strategi mot arbeidslivskriminalitet.

Det offentlige foretar betydelige anskaffelser av varer, tjenester og bygge- og anleggsarbeider fra eksterne leverandører. Offentlig sektor har et særlig ansvar for å sikre ryddige forhold i norsk arbeidsliv og hindre arbeidslivskriminalitet ved å medvirke til at ingen arbeidstakere utnyttes.

Virksomhetene skal i sin årsrapportering redegjøre for hvilke rutiner de har for å motvirke arbeidslivskriminalitet i sine anskaffelser og hvordan det følges opp. Denne rapporteringen vil utgjøre et viktig kunnskapsgrunnlag for alle offentlige virksomheter, og vil blant annet kunne bidra til å målrette det videre arbeidet med oppfølging og veiledning for å forhindre arbeidslivskriminalitet ved offentlige anskaffelser. Det tas sikte på en kunnskapsoppsummering i løpet av 2019.

3. Eksempler på framgangsmåte for å motvirke arbeidslivskriminalitet ved tildeling og oppfølging av kontrakter

Det er den enkelte arbeidsgiver som har det primære ansvaret for at virksomheten driver i samsvar med lov og regelverk. Samtidig har oppdragsgivere et ansvar for å følge opp de kontrakter som inngås. Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter stiller særskilte krav til lønns- og arbeidsvilkår for arbeidstakere i virksomheter som er leverandører til det offentlige. Oppdragsgiverne skal gjennomføre nødvendig kontroll av om leverandøren overholder disse kravene. Det er derfor viktig at virksomhetene har gode rutiner for å kontraktsfeste hvilke krav som stilles, hvilke sanksjoner som kan iverksettes ved brudd på kravene hos leverandør og underleverandører, samt rutiner for å følge opp de inngåtte kontraktene.

Kartlegginger som er gjort viser at mange offentlige virksomheter har for svak oppfølging av lønns- og arbeidsvilkår hos leverandører i inngåtte kontrakter. Oppfølgingen skal bygge på en risikovurdering. Krav til rutiner for oppfølging må stå i forhold til risikoen. Behov for oppfølging og kontroll skal tilpasses den enkelte anskaffelsen, og det er opp til oppdragsgiveren å vurdere i hvilken utstrekning det er nødvendig å følge opp den enkelte leverandøren ut ifra risikonivå. Det vil ofte være behov for å oppdatere risi-

kovurderingen med jevne mellomrom, for eksempel en gang i året i forbindelse med ordinær oppfølging av leverandør. Dersom risikoen vurderes å være høy, må oppfølgingen være tettere.

Noen veiledende eksempler

Et eksempel på betydningen av å kontraktsfeste krav, er Statnetts kontrakt med en utenlandsk underentreprenør i forbindelse med bygging av nye kraftlinjer i Vest-Agder og Rogaland. Kontrakten inneholdt bestemmelser om lønns- og arbeidsvilkår og krav til etiske retningslinjer. Det ble avdekket alvorlige avvik i lønns- og arbeidsvilkårene for arbeidstakere som var engasjert av underentreprenøren, blant annet ble det stilt krav om at halvparten av lønnen skulle betales tilbake til deres opprinnelige arbeidsgiver i hjemlandet. Dette var et alvorlig brudd på kontraktsvilkårene. Da forholdene ble avdekket kunne Statnett som oppdragsgiver med utgangspunkt i kontrakten kreve at underentreprenøren straks ordnet opp i forholdene.

Et eksempel på hvilke rutiner en oppdragsgiver kan ha for å følge opp inngåtte kontrakter, er Høgskolen i Oslo og Akershus sine rutiner for å sikre at det benyttes godkjente renholdsleverandører og at regelverket mht. lønns- og arbeidsvilkår følges. Rutinen innebærer blant annet at Høgskolen tar stikkprøver hver 6. måned hvor det bes om kopi av arbeidsavtaler, timelister og lønns slipper for å sikre at leverandør følger regelverket. I følge rutinen bes det om innsyn i 5 arbeidsforhold per leverandør, og det settes i gang sanksjoner i henhold til gjeldende kontrakt der det avdekkes brudd på regelverket. Arbeidstilsynet varsles også.

Flere store offentlige virksomheter har egne samarbeidsavtaler med offentlige kontrollmyndigheter. Gjennom dette samarbeidet kan det gis veiledning om hvilke forhold virksomhetene må være særskilt oppmerksomme på. Bl.a. har noen store offentlige utbyggere samarbeidsavtaler med Skatteetaten. Avtalen går ut på at Skatteetaten bistår med opplysninger i sanntid til innkjøperne hos de offentlige utbyggerne slik at de kan forbedre sin internkontroll i forbindelse med inngåelse av kontrakter. Alle statlige virksomheter bør foreta en vurdering av om det kan være aktuelt å inngå et samarbeid med en eller flere kontrollmyndigheter i forbindelse med sine anskaffelser.

4. Hva forventes av departementene?

Departementene skal ta fellesføringen inn i sine tildelingsbrev, henwise til rundskrivet og følge opp virksomhetenes gjennomføring av fellesføringen. Etter KMDs vurdering skjer oppfølging best gjennom den ordinære styringsdialogen.

Departementene bør også legge til rette for veiledning til etatene, og for erfaringsutveksling mellom etatene, blant annet ved å videreformidle gode eksempler.

5. Hva forventes av virksomhetene?

Jf. omtale under punkt 3.

For å sikre at offentlige virksomheter motvirker arbeidslivskriminalitet i egne anskaffelser på en best mulig måte, er det sterkt å anbefale at arbeid mot arbeidslivskriminalitet inngår i virksomhetenes systemer og rutiner for anskaffelser. De virksomhetene som ikke har etablert slike systemer og rutiner bør etablere disse og sikre en praksis for at de blir fulgt opp.

I årsrapporten skal virksomheten redegjøre for hvilke systemer og rutiner de har for kontraktsinngåelse og for oppfølging av inngåtte kontrakter for å motvirke arbeidslivskriminalitet.

6. Ytterligere informasjon og veiledning

Direktorat for forvaltning og IKT (Difi) er, blant annet, et kompetansesenter for det offentlige arbeid med anskaffelser. På oppdrag fra Arbeids- og sosialdepartementet har Difi utviklet veiledningsmateriale om hvordan offentlige virksomheter kan forhindre arbeidslivskriminalitet ved inngåelse og oppfølging av kontrakter. Difi kan kontaktes for nærmere veiledning. På www.anskaffelser.no er det generell informasjon og veiledning om ulike verktøy og metoder som virksomhetene kan benytte, blant annet Difis veileder om "Lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter – veileder for beste praksis".

Arbeidstilsynet fører tilsyn med oppfølgingen av forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter. Arbeidstilsynet kan også kontaktes for å få råd og veiledning om oppfølgingen.

For nærmere informasjon om gjeldende rett vises det til Forskrift om lønns- og arbeidsvilkår i offentlige kontrakter og Forskrift om informasjons- og påseplikt og innsynsrett.

Med hilsen

Jan Hjelle (e.f.)
ekspedisjonssjef

Asgeir Fløtre
avdelingsdirektør

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Kopi:
Statsministerens kontor
Riksrevisjonen

STYRINGSKALENDER 2018

LOTTERI- OG STIFTELSESTILSYNET

Når	Hva	Hvor	Ansvarlig
5. jan. 2018	Tilbakemeldinger foreløpig tildelingsbrev	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Jan. 2018	Endelig tildelingsbrev for 2018	Sendes Lotteri- og stiftelsestilsynet	Medieavdelingen
Primo jan. 2018	Budsjettrundskriv	Til statlige virksomheter	AD-avdelingen i KUD
Innen 15. jan. 2018	Forklaringer til statsregnskapet for 2017	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 15. jan. 2018	Fordeling mva friv. org. fordelt på organisasjonsledd og ICNPO kategorier for 2017.	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 15. jan. 2018	Fordeling 18-prosenten for 2017 med kort oppsummering.	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. mars 2018	Oversikt over mva tildelinger til friv. org. fordelt på fylkes- og kommunenivå for 2017. Oversikt over tildelinger til kor, musikkorps, og andre relevante grupperinger. Kort analyse knyttet til tildeling for 2017.	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
1. mars 2018	Tilsynsrapport grasrotandel	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
1. mars 2018	Frist for innmelding av eventuelle saker til Revidert Nasjonalbudsjett	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. mars 2018	Årsrapport for 2017	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. mars 2018	Oppdatert risikovurdering	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 15. mars 2018	Rapport med vurdering av Norsk Tippings oppfyllelse av kravet om å tilby ansvarlige spill, inkl. vurderinger om Norsk Tippings kanaliseringsevne og kommentarer til	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet

	selskapets egen ansvarlighetsrapport.		
Innen 1. april 2018	Budsjettforslag for 2019	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Onsdag 11. april 2018	Etatsstyringsmøte	I LSs lokaler, Førde	Medieavdelingen, etter drøfting av dagsorden med virksomheten og andre berørte avd.
Avtales bilateralt	Medarbeidersamtale for Lotteri- og stiftelsestilsynets direktør		Ekspedisjonssjef Medieavdelingen
Innen 1. juli 2018	Første halvårslige fagmøte mellom Lotteritilsynet, Norsk Tipping, Brønnøysundregistrene og Kulturdepartementet	Førde	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 12. sept. 2018	Regnskapsrapport pr. 31. august 2018	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 12. sept. 2018	Prognoser for inntekter, for plassering av evt. merinntekter som følge av kompensasjon for lønnsoppgjøret	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 19. sept. 2018	Supplerende innspill (ut over budsjettforslaget fra mars) til mål og prioriteringer, til foreløpig tildelingsbrev	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
24. sept. 2018	Evt. innspill til Nysaldering av budsjettet. Omfatter evt. innspill ut over det som fremgår av regnskapsrapp. pr. 31.8.	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. okt. 2018	Oversikt over søkere/søknadssum - 18 prosenten (17,1 prosent, 82,9 og etter ny modell)	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. okt. 2018	Oversikt over søkere/søknadssum fordelt på sentralledd, regionalledd, lokalledd og enkeltstående – momskompensasjon friv. organisasjoner	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet

Innen 15. okt. 2018	Aktuell statistikk for tildeling av momskompensasjon ved bygging av idrettsanlegg	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 20. okt. 2018	Foreløpig tildelingsbrev 2019	Til Lotteri- og stiftelsestilsynet	Medieavdelingen
Innen 25. okt. 2018	Supplerende tildelingsbrev 2018 vedr. justeringer som følge av regnskapsrapport og evt. lønnsmidler	Til Lotteri- og stiftelsestilsynet	Medieavdelingen
Innen 25. okt. 2018	Oppdatert risikovurdering	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Onsdag 22. nov. 2018	Etatsstyringsmøte	I KUDs lokaler	Medieavdelingen, etter drøfting av dagsorden med virksomheten
Innen 10. des. 2018	Oversikt over justert søknadssum og tildelinger fordelt på organisasjons-nivå. Oversikt over tildelinger fordelt på ICNPO, samt annen relevant statistikk – momskompensasjon friv. org.	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 10. des. 2018	Oversikt over justert søknadssum og tildelinger fordelt på organisasjonsnivå for nye organisasjoner – 18 prosenten. Oversikt over tildelinger fordelt på ICNPO, samt annen relevant statistikk – 18 prosenten.	Sendes SI-avdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Innen 1. des. 2018	Annet halvårlig fagmøte mellom Lotteritilsynet, Norsk Tipping, Brønnøysundregistrene og Kulturdepartementet	Oslo	KUD
Innen 4. des. 2018	Satsingsforslag 2020/ langsiktige strategier	Sendes Medieavdelingen	Lotteri- og stiftelsestilsynet
Medio des. 2018	Rundskriv om rapportering til statsregnskapet for 2018	Til statlige virksomheter	AD-avdelingen i KUD